

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2021 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СОЦІОЛОГІЯ»**

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання,
доктор філософських наук, професор
27 серпня 2021 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
27 серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор філософських наук, професор
27 серпня 2021 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
27 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1 .

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		2
2.	Заплановані результати навчання		3
3.	Програма навчальної дисципліни		5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		9
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	9
	4.2.	Аудиторні заняття	10
	4.3.	Самостійна робота студентів	10
5.	Методи навчання та контролю		10
6.	Схема нарахування балів		11
7.	Рекомендована література		12
	7.1.	Основна література	12
	7.2.	Допоміжна література	12
8.	Інформаційні ресурси і Інтернеті		13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 23 Соціальна робота
2. Код і назва спеціальності	– 232 Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	– відсутня
4. Назва дисципліни	– Соціологія
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОДЗП 1.1.4.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4/120
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 58
% від загального обсягу	– 48,3
лекційні заняття (годин)	– 30
% від обсягу аудиторних годин	– 52
семінарські заняття (годин)	– 28
% від обсягу аудиторних годин	– 48
самостійна робота (годин)	– 62
% від загального обсягу	– 52
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 3,4
самостійної роботи	– 3,6
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОДЗП 1.1.2. Логіка
2) супутні дисципліни	– ОДПП 1.2.3. Соціальна робота
3) наступні дисципліни	– ОДПП 1.2.11. Соціальна політика в Україні; ОДПП 1.2.17. Соціальна робота в територіальній громаді; ОДПП 1.2.25.

Соціальна робота з групами та організаціями; ВД 2.1.33. Соціологія праці та зайнятості; ВД 2.1.39. Організація роботи з особами з особливими потребами; ВД 2.1.41. Соціальна кримінологія

14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Соціологія» забезпечує компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 01. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком Української держави, розуміти природу, динаміку, принципи організації системи соціального забезпечення, форми та способи взаємодії уповноважених органів та закладів.

СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ПР 02. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення, демонструвати знання та розуміння фактів, джерел, принципів, теорій, механізмів, пов'язаних з явищами та процесами у сфері соціального забезпечення.

ПР 03. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

ПР 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	визначати предмет, головні поняття, функції, закони та напрямки соціології;
1.2)	знати зміст і відмінності таких системоутворюючих елементів суспільства як особистість, соціальна група, соціальна спільнота, соціальна організація, соціальний інститут;
1.3)	описувати історію розвитку соціологічної думки та специфіку становлення соціології в Україні; особливості соціологічного знання і його функціонування у сучасному суспільстві та сфері соціальної роботи;
1.4)	демонструвати знання з методології, методики та техніки соціологічних досліджень, відтворювати зміст основних структурних складових програми соціологічного дослідження у сфері соціального забезпечення;
1.5)	Мати навички вирішення прикладних завдань соціальної сфери, у тому числі управління соціальними процесами та процесами, що мають місце у сфері соціальної роботи.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати різницю між сформованими на побутовому ґрунті уявленнями та соціологічними категоріями і поняттями;
2.2)	з'ясувати закономірності розвитку суспільства, права, економіки, соціальної сфери;

2.3) інтерпретувати докорінні зміни, що відбуваються у сучасних соціальних системах, а також зміни у практичному ставленні людей до себе та до суспільства;
2.4) обговорювати роль та значення застосування знань з соціології у процесі здійснення соціальних перетворень, і зокрема, діяльності у сфері соціальної роботи держави;
2.5) класифікувати вимоги до рівня соціологічної компетенції осіб, які займаються практичною діяльністю у сфері соціального забезпечення;
2.6) пояснювати сутність соціальних проблем у сфері соціального забезпечення та дискутувати і надавати практичні рекомендації з приводу можливих шляхів їхнього подолання;
2.7) обґрунтовувати вплив соціологічної компетентності особистості на її здатність до прийняття осмислених рішень у соціальній та професійній діяльності, особистому житті.
2.8) розумітись на основах прикладних соціологічних досліджень у сфері соціальної роботи.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати знання з соціології для підвищення власної професійної компетентності, навичок критичного мислення, подолання соціальних стереотипів в галузі соціального забезпечення;
3.2) демонструвати вміння та навички виявлення соціальних проблем і пропонувати способи та шляхи їх вирішення;
3.3) відрізняти фахові повідомлення про соціологічні дослідження від маніпулятивних;
3.4) застосовувати знання з соціології задля подолання правового нігілізму та корупції в українському суспільстві;
3.5) набути елементарних вмінь та навичок з планування та проведення соціологічних досліджень у сфері соціальної роботи.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати тенденції розвитку сучасної соціології, виокремлювати соціологічні принципи та знання, необхідні для діяльності в межах спеціальності в галузі соціальної роботи;
4.2) аналізувати суспільні явища за допомогою різноманітних теоретичних моделей соціальної взаємодії, соціальної структури, соціальних змін;
4.3) порівнювати основні стратифікаційні моделі сучасного суспільства та історичні типи стратифікації;
4.4) розрізняти види соціальних змін в соціумі та сфері соціальної роботи;
4.5) виокремлювати функції соціальних інститутів.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) поєднувати елементи соціологічних знань разом з метою отримання цілого з новою системною властивістю, бути здатним підійматися до розуміння суспільства як цілісної соціальної системи;
5.2) інтегрувати та використовувати знання з інших дисциплін при вивченні соціології;
5.3) вільно володіти категоріальним базисом соціології для взаємодії соціологічних теорій з іншими галузями гуманітарного знання;
5.3) розуміти головні засади прикладних соціологічних досліджень;

5.4) обґрунтувати необхідність соціологічних знань для фахівців з спеціальностей у сфері соціальної роботи;
5.5) пропонувати шляхи оптимізації процесу власної соціалізації, планування кар'єри, головних засад особистого життя; розвивати здатність вирішувати соціальні проблеми комплексно;
5.6) узагальнювати соціально важливу інформацію на основі використання різноманітних джерел такої інформації.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати значення знань тем з курсу «Соціологія» для формування високого рівня філософської культури працівника сфери соціальної роботи;
6.2) аргументувати необхідність застосування соціологічних теорій та прикладних соціологічних досліджень у процесі подолання соціальних проблем та реформування системи соціальної роботи в Україні;
6.3) пояснювати сутність основних категорій та законів соціології;
6.4) пояснювати відмінності між різними напрямками та течіями соціології, оцінювати їхній вплив на сучасну соціальну практику;
6.5) вибирати серед різноманіття соціологічних теорій окремі положення, важливі для формування власної громадянської позиції, особистісного та професійного самовдосконалення та самовираження;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) виробити усвідомлене ставлення до сучасного стану розвитку суспільства як до процесу, зумовленого історичними та соціальними обставинами, що невпинно змінюється; внутрішню готовність до змін, усвідомлення їхньої невідворотності; здатність до прогнозування перспектив розвитку та пошук власного місця у соціумі;
7.2) демонструвати навички пошукової роботи, здатність самостійно планувати та проводити прикладні соціологічні дослідження, що сприятиме творчій праці в інших галузях навчального процесу, і зокрема в набутті професійних знань та досвіду у сфері соціальної роботи;
7.3) писати есе на актуальні соціальні теми, враховуючи складність та багатовимірність світу, демонструючи вміння поєднувати й узгоджувати різнопланові тенденції;
7.4) створювати програму прикладного соціологічного дослідження у сфері соціального забезпечення, обґрунтовувати вибірку, складати анкету тощо;
7.5) обґрунтовувати власну громадянську позицію, налагоджувати взаємодію з професійними соціологами та експертами, необхідну для осмисленого розв'язання проблем у сфері соціального забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство

Теоретичні, наукові, соціокультурні передумови виникнення соціології як науки. Соціологія як система знань, єдність теорій особистості та спільноти, теорій про суспільство та суспільні відносини. Соціальні інститути як механізми самоорганізації спільного життя людей та їх різновиди. Об'єкт, предмет та функції соціології. Закони і категорії соціології. Місце соціології у системі наук.

Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки. Соціологічні теорії О. Конта. Соціологічна теорія Г. Спенсера. К. Маркса як соціолог. Соціологічний підхід до розуміння суспільства Е. Дюркгейма. «Розуміюча» соціологія М. Вебера. Структурний функціоналізм Т. Парсонса. Становлення та розвиток вітчизняної соціології (С. Подолинський, М. Драгоманов,

Ф. Вовк, М. Грушевський, Б. Кістяківський, С. Дністрянський, М. Туган-Барановський). Основні напрями та проблеми розвитку новітньої української соціології.

Тема 2. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура

Суспільства та його сутність. Характеристика суспільства як соціальної системи. Основні складові суспільства як соціальної системи.

Поняття соціальної структури суспільства. Особистість, соціальні групи, соціальні організації, соціальні інститути як основні елементи соціальної структури суспільства. Види соціальних груп: соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні, соціально-територіальні.

Поняття соціального класу. Ознаки класу та типологія класів. Середній клас як суб'єкт соціальної дії в сучасному суспільстві: структура та функції середнього класу. Соціальна стратифікація як центральне поняття при аналізі соціальної структури суспільства. Соціальні групи як страти. Види соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікованого суспільства: рабство, касти, стани і класи. Поняття про «маргінальність». Поняття соціальної мобільності та її види. Основні зміни у соціальній стратифікації українського суспільства.

Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків

Поняття «особистість». Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Типологія соціальних теорій особистості. Теорія особистості К. Маркса. Дослідження проблем особистості М.Вебером. Структурна теорія особистості З. Фрейда. Колективістська теорія Е. Дюркгейма. Періодизація розвитку особистості (за А. Еріксоном). Соціалізація особистості, її етапи. Вплив соціальних чинників на соціалізацію особистості. Структура соціалізації: адаптація, інтеріоризація, формування особистості. Соціальна адаптація та соціально-рольовий конфлікт. Ресоціалізація особистості та її проблеми в умовах трансформації суспільства. Поняття «соціальний статус» та «соціальна роль» (А. Маслоу, Ф. Херцберг). Потреби, інтереси, цінності, ціннісні орієнтації. Особисті та суспільні інтереси, їх співвідношення. Соціальна активність особистості та її роль як об'єкта та суб'єкта суспільних відносин на шляху реформування українського суспільства і входження України у Європейський Союз та світовий простір.

Тема 4. Конфлікт як вияв суперечності в соціальних відносинах

Конфлікт як соціальний феномен. Природа і сутність конфлікту. Основні ознаки конфлікту. Структура конфлікту, його об'єктивні та суб'єктивні складові. Причини конфлікту, їх об'єктивний і суб'єктивний характер. Конструктивні (інформаційно-пізнавальна, інтеграційна, адаптаційна) та деструктивні функції конфліктів. Класифікація та типи конфліктів. Основні шляхи запобігання та подолання конфліктів. Детермінанти безконфліктної поведінки. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки у конфлікті. Суб'єктивна умова запобігання конфлікту. Умови та правила розв'язання конфлікту. Моделі поведінки в конфліктній ситуації (конструктивна, деструктивна, конформістська). Типові помилки учасників конфліктної взаємодії. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів.

Тема 5. Соціологія культури та релігії

Культура як суспільне явище та характеристика суспільства. Соціальна сутність культури та її типи. Структурні елементи культури: мова, знання, цінності, норми, традиції, звичаї, менталітет. Об'єкт і предмет соціології культури. Форми вияву культури в житті людини і суспільства. Субкультури. Елітарна та масова культура. Особливості національної культури у контексті відродження українського соціуму.

Релігія як суспільний феномен. Релігійність як форма буття релігії в суспільстві. Соціологія релігії як галузь наукового соціологічного знання. Соціологія релігії: об'єкт, предмет, функції. Відродження релігійного життя в українському суспільстві та проблеми

його утвердження. Міжконфесійні конфлікти в регіонах України. Свобода совісті та її реалізація в українському соціумі на сучасному етапі суспільного розвитку.

Тема 6. Соціологія сім'ї та молоді

Сім'я як соціальний феномен. Сім'я і шлюб як соціальний інститут. Функції сім'ї в суспільстві: виховна, господарсько-побутова, економічна, первісного соціального контролю, духовного спілкування, соціально-статусна, дозвільна, емоційна, сексуальна. Типи сімей: проста (нуклеарна), розширена. Види шлюбу за юридичним оформленням, за процедурою. Моногамний, полігамний шлюб. Проблеми сучасної сім'ї, тенденції розвитку та демографічна політика.

Молодь як специфічна соціально-демографічна група суспільства. Об'єкт, суб'єкт, предмет та функції соціології молоді. Соціальна зрілість як риса духовного світу молодої людини. Мораль як свідомість і мотив поведінки молодої людини. Соціальні цінності, їх місце у мотивації поведінки молоді. Проблеми якості освітньо-професійного рівня молоді на шляху до інтеграції в європейський простір. Сучасні соціальні проблеми молоді: спосіб життя, праця, побут, суспільно-політичне життя і культура.

Тема 7. Соціологія освіти і науки

Сутність поняття «освіта». Об'єкт і предмет дослідження соціології освіти. Функції соціології освіти. Основні напрями соціологічного вивчення освіти. Особливості діяльнісного, культурологічного, структурно-функціонального, системного, інституційного підходів до розуміння освіти. Основні умови реалізації функцій освіти. Глобальна криза освіти та шляхи її подолання. Соціологічні дослідження системи освіти в Україні, шляхи її вдосконалення. Україна на ринку освітніх послуг. Болонський освітній процес. Реалії та перспективи України на шляху інтеграції вищої освіти в європейський освітній простір.

Наука як соціальне явище. Функціонування науки як інституту. Основні принципи соціології науки як особливої галузі знання. Вплив на соціологію науки позитивістських ідей Г. Спенсера, О. Конта, Е. Дюркгейма, М. Вебера. Система управління розвитком науки. Соціальні, економічні, політичні фактори підвищення ефективності науки. Соціальні показники розвитку науки в Україні.

Тема 8. Соціологія політики та громадської думки

Влада і політика як соціальні явища. Політика як об'єкт соціологічного аналізу. Види та форми політичного життя. Соціологія політики як галузь наукового знання: її об'єкт, предмет та функції. Класичний етап розвитку соціології політики: М. Вебер, В. Паретто, Г. Моска, Г. Лассвелл та ін. Тематика соціології політики в другій половині ХХ ст.: проблема бюрократії, виборчі кампанії, співучасть людей у правовому та політичному житті тощо. Сучасне проблемне поле соціології політики.

Соціологічний аналіз механізму влади. Політична стратифікація та її параметри. Політична свідомість та політична культура. Електоральні дослідження в соціології політики. Сутність електоральної соціології: предмет, об'єкт, завдання. Соціологія політичних партій, громадських об'єднань та рухів, соціологія представницьких інститутів держави.

Соціологія громадської думки як спеціальна соціологічна теорія: її об'єкт, суб'єкт, предмет та функції. Громадська думка в сучасному українському суспільстві. Канали висловлювання громадської думки: види, характеристика, специфіка функціонування.

Тема 9. Соціологія права

Право як соціальний інститут: ознаки, механізм соціальної дії і функції права. Основні поняття і категорії соціології права: право, правова норма, правова свідомість, правовідносини, правова культура. Правова соціалізація особистості. Соціологія права у системі соціологічного знання. Структура соціології права за різними критеріями: рівнем дослідження; характером дослідження, метою і задачами, галузями і категоріями права;

виконавцями правових ролей. Соціологія правового конфлікту. Соціологія девіантної поведінки. Соціологія злочинності. Соціологія правового конфлікту. Соціологія законодавчої діяльності. Судова соціологія. Правозастосувальний процес. Соціологія кримінального права. Соціологія девіантної поведінки. Соціологія злочинності.

Тема 10. Соціологія праці та зайнятості

Праця як вид соціальної діяльності. Розуміння праці у соціологічних теоріях Е. Дюркгейма, М. Вебера, К. Маркса и Ф. Енгельса. Поняття «економічна діяльність» як основа задоволення матеріальних потреб людини. Інтерес як мотивація діяльності людини. Економічні погляди на природу інтересу. Сутність соціальної поведінки людини у сфері економічної діяльності. Типи економічної поведінки: до ринковий, ринковий, індивідуальна, колективна. Соціальні механізми регуляції трудової поведінки.

Предмет та об'єкт соціології праці. Основні категорії соціології праці. Зайнятість як складова трудових відносин. Інституціоналізація трудових відносин. «Відносини зайнятості». Основні проблеми вирішення соціальних аспектів зайнятості і безробіття.

Тема 11. Соціологія економіки та управління

Основи економічної поведінки. Основні поняття та категорії економічної соціології. Предмет і об'єкт дослідження економічної соціології. Форми економічних відносин у сучасних умовах українського суспільства. Сучасні тенденції у розвитку економічної соціології. Сучасна зарубіжна соціологія праці.

Сутність соціології управління: її об'єкт, предмет, функції. Соціологія управлінської діяльності. Соціальне прогнозування, його методи. Соціальне проектування. Методи та види проектування. Рівні та форми соціального планування. Соціальні технології.

Значення соціології праці, економіки та управління в рішенні соціально-економічних проблем суспільства.

Тема 12. Соціологія інвалідності

Здоров'я, хвороба та інвалідність як суспільне явище. Інвалідність як суспільна проблема. Міжнародна класифікація функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ). Моделі інвалідності: евристичні можливості і соціальний сенс.

Соціальний портрет людини з обмеженими фізичними можливостями. Соціальний портрет сім'ї, яка виховує дитину з інвалідністю. Соціологія життєдіяльності людей із обмеженими фізичними можливостями. Особливості соціалізації осіб з функціональними обмеженнями здоров'я. Класифікація бар'єрів: особистісні, групові, соціальні. Концепція якості життя людей з інвалідністю та сімей, які виховують дітей з інвалідністю, складові концепції, здоровий спосіб життя. Еволюція соціальної політики щодо людей з інвалідністю. Освіта як цінність і ресурс життєвої стратегії людини з функціональними обмеженнями здоров'я. Соціальна політика в сфері освіти людей (дітей) з інвалідністю. Еволюція суспільних поглядів на інвалідність. Проблеми боротьби з існуючими у суспільстві стереотипами щодо осіб з інвалідністю.

Тема 13. Соціологія соціальної роботи

Соціологія соціальної роботи як галузь науки. Об'єкт, суб'єкт, предмет та основні функції соціології соціальної роботи. Соціологічні методи дослідження ефективності соціальної роботи. Місце соціології соціальної роботи у системі соціологічних знань. Виникнення та розвиток соціології соціальної роботи. Соціалізаційний контекст еволюції соціології соціальної роботи.

Тема 14. Теорія, методика і техніка організації та проведення соціологічних досліджень

Соціологічне дослідження: поняття, основні етапи проведення. Види соціологічних досліджень. Завдання і особливості етапів підготовки, збору, обробки, аналізу інформації та підготовки наукового звіту. Структура та організація соціологічного прогностичного дослідження. Складання програми дослідження. Методи верифікації прогнозу. Вироблення рекомендацій для управління.

Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження. Розрахунок і обґрунтування вибірки. Поняття «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «репрезентативність», «помилка репрезентативності». Типи вибірок за методом відбору одиниць дослідження.

Основні методи конкретно-соціологічного дослідження. Стратегічний і робочий плани конкретно-соціологічного досліджень. Загальна характеристика і класифікація методів збору первинної соціологічної інформації. Опитування як метод збору соціологічної інформації. Специфіка анкетування у соціологічному дослідженні. Правила конструювання питань і побудови анкет. Інтерв'ю та особливості його застосування у соціологічному дослідженні. Вимоги до організації та проведення інтерв'ю.

Аналіз документів в соціології: поняття, можливості, напрями використання. Інформаційні можливості та цінність документальних джерел соціальної інформації. Види документів, їх класифікація та характеристика. Види аналізу документів: загальна характеристика.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин				
		Денна форма навчання				
		Усього	у тому числі			
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1.	Соціологія як наука про суспільство	8	2	2		4
2.	Суспільство як соціальна система, його соціальна структура	9	2	2		5
3.	Особистість у системі соціальних зв'язків	8	2	2		4
4.	Конфлікт як вияв суперечності в соціальних відносинах	9	2	2		5
5.	Соціологія культури та релігії	8	2	2		4
6.	Соціологія сім'ї та молоді	8	2	2		4
7.	Соціологія освіти і науки	8	2	2		4
8.	Соціологія політики та громадської думки	8	2	2		4
9.	Соціологія права	8	2	2		4
10.	Соціологія праці та зайнятості	8	2	2		4
11.	Соціологія економіки та управління	9	2	2		5
12.	Соціологія інвалідності	9	2	2		5
13.	Соціологія соціальної роботи	9	2	2		5
14.	Теорія, методика і техніка організації та проведення соціологічних досліджень.	11	4	2		5
	Всього годин:	120	30	28		62

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційно усний виклад змісту теми;
- 2) слайдові презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- складання окремих видів документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

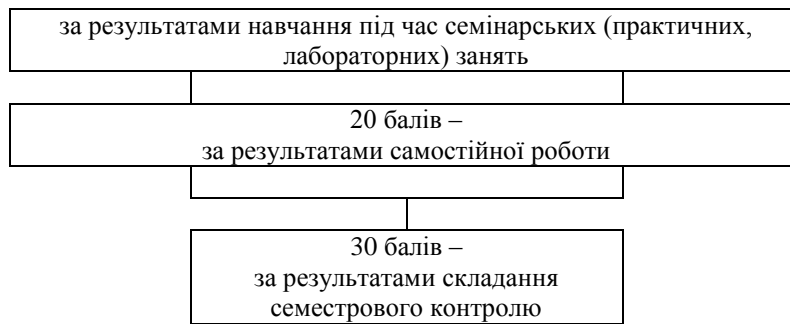
- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо застосування матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) складання програми соціологічного дослідження;
- 6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки: Пер. з франц. Київ : Юніверс, 2004. 688 с.
2. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2002. 140 с.
3. Головатий М. Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. Київ : МАУП, 2006. 304 с.
4. Горlach Н.Л., Кремень В.М. Соціологія. Підручник. К: Центр навчальної літератури. 2019.
5. Демків О. Б. Соціологія права і девіантної поведінки. Навч. посіб. Львів : ВЦ ЛНУ, 2007. 124 с.
6. Димитрова Л. М. Соціологія управління та організації: Навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2005. 152 с.
7. Єфременко Т. Фінансова поведінка населення України. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 2. С. 165–175.
8. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А.В.Фурман, В.С.Біскуп, О.С.Моршакова. Київ : Ліра-К, 2019. 354 с.
9. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації: Навч. посіб. Львів : Магнолія, 2007. 328 с.
10. Козловець Є. А. Соціологія: Словник термінів і понять. Київ : Кондор, 2006. 372 с.
11. Лапан Т. Д. Історія соціології: Навч. посіб. Львів : ВЦ ЛНУ, 2007. Ч. 1. 236 с.
12. Лукашевич М. П. Соціологія економіки. Київ Каравела, 2005. 288 с.
13. Лукашевич М., Шандор Ф. Соціологія соціальної роботи: теорія та практика: Підручник. Ужгород, ТОВ «РІК-У», 2018. 232 с.
14. Огаренко В. М., Малахова Ж. Д. Соціологія малих груп: Підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 292 с.
15. Огаренко В. М., Малахова Ж. Д. Соціологія праці: Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 304 с.
16. Оссовський В. Л. Соціологія громадської думки: Навч. посіб. Київ : Вид. дім "Стилос"; ПЦ "Фоліант", 2005. 186 с.
17. Паніна Н. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2007. 320 с.
18. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
19. Середа В. В. Етносоціологія: Навч. посіб. Львів : ВЦ ЛНУ, 2007. 160 с.
20. Соціологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп / За заг. ред. В. І. Докаша. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
21. Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2010. 224 с.

22. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с.
23. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред. В. Пічі. Київ : Каравела; Л.: Новий Світ-2000, 2002. 480 с.
24. Юрій М. Ф. Соціологія культури. Київ : Кондор, 2006. 304 с.

7.1. Допоміжна література

1. Арбеніна В. Л. Етносоціологія: Навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУ, 2007. 314 с.
2. Виговський Л. А. Вплив громадянського суспільства на процес утвердження публічної політики в Україні //Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної наукової конференції «Шістнадцять осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 20-21 жовтня 2017 року): [у 2-х част.]. Частина перша. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. С. 11-13.
3. Виговський Л.А. Соціологічні дослідження як засіб маніпулювання свідомістю виборців // Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку. Хмельницький : ХУУП, 2018. С. 81-84.
4. Виговський Л.А., Куліш Н.С. Релігія як важливий чинник нової української політичної реальності. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. 2020. №2 (16). С.5-9.
5. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку/Пер. з англ. Н. Климчук. Львів : Кальварія, 2006. 474 с.
6. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика: Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів /Укл. І. Кононов (наук, ред.), В. Бородачов, Д. Топольськов. Луганськ: Альма матер; Знання, 2002. 664 с.
7. Етносоціологія: Навч. посіб./За ред. В. Євтуха. Київ : Вид-во УАННП Фенікс, 2003. 208 с.
8. Культура-суспільство-особистість: Навч. посіб. / За ред. Л. Скоковой. Ін-т соціології НАН України, 2006. 396 с.
9. Лукашевич М., Семигіна Т. Соціологія соціальної роботи. Психологія. Суспільство. 2014. № 1. С. 107-149.
10. Новые социальные неравенства /Под ред. С. Макеева. Київ : Ин-т социологии НАН Украины, 2006. 355 с.
11. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Підзаг. ред. В.І.Воловича. Київ : Український центр духовної культури, 1998. 736 с.
12. Тематичний словник-довідник з соціології / за ред. В.В.Кохана,; укл. А. Александровська, Є. Буга, Ю. Ткачук та ін. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 112 с.
13. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку/Пер. з англ. В. Дмитрука. Львів : Кальварія, 2005. 880 с.

8. Інформаційні ресурси

<http://pidruchniki.ws/sotsiologiya/>
<http://soc.lib.ru/>
<http://sociolog.in.ua/>
<http://i-soc.com.ua/ukr/index.php>
<http://www.sociology.kharkov.ua/socio/>
http://library.tneu.edu.ua/files/EVD/m_socio_komp.pdf
<http://soc.univ.kiev.ua/>
<http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Соціологія>